

VIII kadencja



KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI EDUKACJI, NAUKI
I MŁODZIEŻY**
(NR 190)

■ **KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
I POLITYKI REGIONALNEJ**
(NR 292)

z dnia 26 czerwca 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 190)

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 292)

26 czerwca 2019 r.

Komisje: Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, obradujące pod przewodnictwem posła **Rafała Grupińskiego (PO-KO)**, przewodniczącego Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, zrealizowały następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. (druk nr 3490) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 3539) w zakresie:

- 1) części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego – w zakresie części oświatowej:
 - wydatki;
- 2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 10, 11, 26, 36, 37 i 52,
 - programy wieloletnie w układzie zadaniowym;
- 3) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
 - a) 801 – Oświata i wychowanie:
 - dochody i wydatki,
 - wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - dotacje celowe,
 - zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami;
 - b) 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza:
 - dochody i wydatki,
 - dotacje celowe.

W posiedzeniu udział wzięli: **Maciej Kopeć** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Ilona Kielan-Glińska** wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikiem, **Dariusz Zielecki** p.o. wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli, **Karolina Lange** i **Diana Sędzińska** główni specjaliści w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów oraz **Jacek Brygman** członek zarządu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Izabella Kulesza-Rozesłaniec**, **Jolanta Osiak** i **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Otwieram wspólne posiedzenie Komisji: Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Stwierdzam kworum. Witam pana Macieja Kopcia podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, panią Ilonę Kielan-Glińską wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli, panią Katarzynę Czerwińską-Michalską z Departamentu Administracji Publicznej doradcę, jak rozumiem, Najwyższej Izby Kontroli, wszystkich gości i państwa posłów.

Porządek dzienny posiedzenia obejmuje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. (druk nr 3490) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 3539) w zakresie: części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie części oświatowej: – wydatki; części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 10, 11, 26, 36, 37 i 52; części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów: 801 – Oświata i wychowanie oraz 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza.

Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje przyjęły porządek dzienny. Przystępujemy do jego realizacji. Proponuję łącznie zreferowanie, łączną dyskusję nad tymi częściami, które przedstawiłem. Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji? Nie słyszę. W takim razie rozumiem, że Komisje przyjęły ten wniosek. Proszę o zabranie w takim razie głosu pana ministra Macieja Kopcia i przedstawienie sprawozdania w częściach 82, 83 i 85.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, część 82 – Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. Dominującą formą finansowania bieżących wydatków oświaty, wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej jest część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, której wysokość określono w ustawie budżetowej na 2018 r. w kwocie 43 075 129 tys. zł. i wykonano w 100%. W ustawie budżetowej na 2018 r. zaplanowana w części 82 subwencji ogólnej, część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. Jest ona wyższa w stosunku do kwoty części oświatowej subwencji ogólnej uwzględnionej w ustawie budżetowej na 2017 r. o 1 165 593 tys. zł., tj. o 2,8%. Została ona skalkulowana zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. W kwocie części oświatowej subwencji ogólnej zostały uwzględnione skutki zmian w strukturze awansu zawodowego nauczycieli oraz skutki zamiany w liczbie etatów nauczycieli (w tym związane z objęciem subwencją dzieci 6-letnich w wychowaniu przedszkolnym).

Najważniejsze zadania uwzględnione w kwocie subwencji oświatowej na 2018 r. to podwyższanie wynagrodzeń nauczycieli o 5,35% od 1 kwietnia 2018 r. Wyliczenia kwot części oświatowej subwencji ogólnej dla poszczególnych jst na 2018 r. dokonano na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2017 r. Finansowy standard A podziału subwencji w 2018 r. wyniósł 5 409,12 zł. W stosunku do 2017 r. wzrósł o 116,34 zł, czyli o 22%.

Z ogólnej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej wyodrębniono zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Po odliczeniu 0,4% rezerwy, czyli 172 301 tys. zł, pozostałą kwotę w wysokości 42 902 828 tys. zł podzielono algorytmem między poszczególne typy jednostek samorządu terytorialnego. W wyniku podziału algorytmem kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na 2018 r. wyniosły: dla gmin 20 511 659 tys. zł, czyli 47,8%; dla powiatów 7 626 826 tys., czyli 17,8%; dla miast na prawach powiatu w części gminnej: 7 396 802 tys. zł, czyli 17,2%; dla miast na prawach powiatu w części powiatowej 6 780 826 tys. zł, czyli 15,8%; dla województw samorządowych 586 715 tys. zł, czyli 1,4%.

Podział rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej między jednostki samorządu terytorialnego był dokonywany zgodnie z podziałami kryterium podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na 2018 r. Wnioski o zwiększenie subwencji

z rezerwy przed wysłaniem do realizacji Ministerstwa Finansów były opiniowane przez Zespół Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Minister finansów na wniosek ministra właściwego ds. oświaty i wychowania rozdysponował dla poszczególnych jst środki w wysokości 184 118 tys. zł na następujące tytuły: dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegające na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w związku ze zwiększeniem łącznej liczby uczniów, wychowanków w szkołach i placówkach prowadzonych, dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Na 2018 r. to 37%, 68 127 tys. zł. Dofinansowanie wydatków związanych z likwidacją szkód w obiektach szkół i placówek oświatowych wywołanych zdarzeniami losowymi to 720 tys. zł, czyli 0,4%. Dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla nauczycieli to 13 231 tys., czyli 7,2%. Dofinansowanie wyposażenia pomieszczeń szkolnych w pomoce dydaktyczne, świetlic w gimnazjach przekształcanych w szkoły podstawowe – 3 394 tys. zł. Dofinansowanie wyposażenia pomieszczeń do nauki w meble niezbędne do przyjęcia uczniów z młodszych roczników w gimnazjach przekształcanych w szkoły podstawowe – 6 877 tys. Dofinansowanie remontów bieżących sanitariatów w gimnazjach przekształcanych w szkoły podstawowe – 266 tys. Dofinansowanie wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne pomieszczeń dydaktycznych w nowo wybudowanych obiektach szkół i placówek – 20 831 tys. Dofinansowanie wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne pomieszczeń w szkołach rozpoczynających kształcenie w zawodach – 3 010 tys. zł. Dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych – 66 396 tys. zł. Korekta błędów statystycznych – 1 266 tys. zł. Po zmianach w trakcie realizacji budżetu subwencja oświatowa na koniec 2018 r. dla poszczególnych typów jednostek samorządu terytorialnego ukształtowała się na poziomie 43 075 129 tys.

Część budżetowa 83 i rezerwy celowe. W ustawie budżetowej na 2018 r. na sfinansowanie lub dofinansowanie zadań oświatowych w ramach omawianych rezerw celowych zaplanowano środki w łącznej wysokości 2 292 200 tys.

Planowane wydatki zrealizowano w 95%, tj. w kwocie 2 186 347 tys. zł. Powyższą kwotę wydatków przeznaczono na finansowanie zadań w ramach:

– rezerwy celowej poz. 10 – Środki na awans zawodowy nauczycieli, zaplanowano środki w wysokości 24 000 tys. zł; plan wydatków zrealizowany został w kwocie 20 657 tys., tj. 86% planu.

– rezerwy celowej poz. 11 – Stypendia prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych, w ustawie budżetowej zaplanowano wydatek w wysokości 11 000 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 9 596 tys. zł., czyli 87% planu.

– rezerwy celowej poz. 26 – Środki na wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych oraz realizację programu rządowego „Aktywna tablica”; w ustawie budżetowej zaplanowano wydatki w wysokości 848 200 tys. zł, plan wydatków zrealizowany został w kwocie 758 538 tys., tj. 89% planu; środki zostały przeznaczone na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym – 289 167 tys.; zadania związane z wyposażeniem szkół w podręczniki – 386 687 tys.; dofinansowanie zakupu podręczników w ramach programu Wyprawka Szkolna – 11 016 tys. zł; dofinansowanie rządowego programu „Aktywna tablica” – 51 649 tys.; zakup nowoczesnego rozwiązania informatycznego umożliwiającego publikację przygotowanych w ramach środków unijnych e-materiałów i e-zasobów – 18 000 tys. zł; zakup podręczników, materiałów ćwiczeniowych, magazynowanie i dystrybucję do zespołów szkół oraz szkolnych punktów konsultacyjnych, przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, przedstawicielstw Rzeczypospolitej Polskiej – 1 950 tys.; udzielanie pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego – 69 tys. zł.

– rezerwy celowej poz. 36 – Środki na realizację zadań w ramach Programu Bezpieczna +; w ustawie budżetowej zaplanowano wydatki w kwocie 18 000 tys. zł, zrealizowano w kwocie 13 955 tys., tj. 78%; środki przeznaczone na realizację zadań określonych w rządowym programie wspomagania w latach 2015–2020 organów prowadzących szkołę w ramach Programu Bezpieczna +.

– rezerwy celowej poz. 37 – Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa; w ustawie budżetowej zaplanowano wydatki w wysokości 30 000 tys., które zrealizowano w kwocie 29 885 tys. zł; program polegał na zakupie nowości wydawniczych dla organów prowadzących szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne, także szkoły i punkty konsultacyjne za granicą.

– rezerwy celowej poz. 52 – Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego; w ustawie budżetowej zaplanowano środki w wysokości 1 361 000 tys.; wydatki zrealizowano w kwocie 1 353 716 tys.; środki zostały przeznaczone na dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego z budżetu państwa na dofinansowanie wydatków związanych z realizacją zadań w ramach wychowania przedszkolnego.

Część budżetowa 85 – Budżety wojewodów. Dochody budżetu państwa w części 85 w dziale 801 oraz w dziale 854 zrealizowano w łącznej kwocie 3 343 tys. zł. Powyższe kwoty uzyskano z tytułu wpływów ze zwrotów dotacji, płatności, z niewykorzystanych dotacji, z usług z najmu, dzierżawy składników majątku skarbu państwa, opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i duplikatów. Uzyskanie znacznie wyższych dochodów, niż zaplanowano w ustawie budżetowej wynikało przede wszystkim z tytułu zwrotów niewykorzystanych dotacji, płatności jak również dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem.

Wydatki budżetu państwa na 2018 r. ujęte w planie po zmianach w części 85 w dziale Oświata i wychowanie oraz 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza w kwocie 2 403 391 tys. zrealizowano w wysokości 2 472 000 tys., tj. 97% planu. W dziale 801 – 2 035 374 tys. W dziale 854 – 294 098 tys. W ramach powyższych środków była realizacja zadań związanych ze statutową działalnością kuratoriów oświaty, delegatur, dofinansowania placówek przedszkolnych dotacjami dla jednostki samorządu terytorialnego na wyposażenie w podręczniki, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe, nagrodami kuratorów oświaty dla nauczycieli, realizacji zadań w ramach programu Bezpieczna +, Aktywna tablica, Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, doszkalceniem i doskonaleniem zawodowym nauczycieli, organizacją kolonii i obozów, w tym dla dzieci z rodzin najuboższych oraz wypoczynku letniego dzieci z terenów wiejskich i pomocą materialną dla uczniów. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Proszę o zabranie głosu panią Katarzynę Czerwińską-Michalską doradcę z Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Chodzi o część 82.

Doradca ekonomiczny w Najwyższej Izbie Kontroli Katarzyna Czerwińska-Michalska:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli oceniła, że minister finansów, wykonując budżet państwa w 2018 r. w części 82 – Subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi przepisami wyliczył należne części subwencji ogólnej oraz wysokość wpłat do budżetu państwa. W wyniku kontroli 5,2% dochodu oraz ponad 17% wydatków ustalono, że zaplanowane dochody i wydatki zostały zrealizowane z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi. Należne jednostkom samorządu terytorialnego kwoty, w tym środki z rezerw zostały przekazane terminowo i w prawidłowych wielkościach.

Stwierdzone nieprawidłowości, które miały wpływ na ocenę tej części budżetowej polegały na, podobnie jak w latach ubiegłych, nierzetelnym zaplanowaniu wydatków części rekompensującej subwencji ogólnej dla gmin, przyjmując kwotę 7-krotnie zawyżoną w stosunku do przekazanej przez jednostki samorządu terytorialnego informacji o przewidywanej wysokości ubytku dochodu, wynikającego ze zwolnienia z podatku w związku z działalnością gospodarczą na terenie specjalnej strefy ekonomicznej. Zawyżone przy planowaniu wydatki w wysokości prawie 15 000 tys. zł, tj. 88% kwoty zaplanowanej, zostały w konsekwencji zablokowane.

W sprawozdaniu Rb-27 z wykonania dochodów wykazano niezgodnie z przepisami 12 500 tys. należności płatnych w 2019 r., czyli tych, które nie powinny być wykazane. Ponadto, co NIK oceniła jako nierzetelność, nie była też prowadzona ewidencja analityczna, która dawałaby możliwości łatwego pozyskania właściwych danych o takich

należnościach. Ponadto księgi rachunkowe prowadzono nieprawidłowo m.in. w zakresie ewidencjonowania należności krótko i długoterminowych, a także zamykania przed upływem ostatecznego terminu określonego w przepisach ksiąg rachunkowych.

W ocenie NIK przyjęty system kontroli zarządzeń nie zapewniał w sposób racjonalny prawidłowości i rzetelności sporządzenia sprawozdań budżetowych oraz prowadzenia ksiąg rachunkowych. Stwierdzone błędy w sprawozdaniach skutkowały obniżeniem zarówno opinii o sprawozdawczości, jak i ogólnej oceny wykonania budżetu państwa w części 82. NIK w ubiegłym roku zwróciła uwagę na powtarzające się przypadki długotrwałego wydawania przez ministra finansów decyzji dotyczących zwrotu nienależnej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej za lata poprzedzające rok budżetowy. Zwłoka nawet kilkuletnia wynikała z braku niezbędnych, zdaniem Ministerstwa Finansów stanowisk Ministerstwa Edukacji Narodowej, o których przedstawienie Ministerstwo Finansów wielokrotnie występowało. W 2018 r. w działania na rzecz poprawy współpracy obu ministerstw włączyła się Kancelaria Prezesa Rady Ministrów m.in. prosząc MEN o przekazanie informacji o stanie rozpatrywanych spraw i pilne wydawanie wszystkich zaległych stanowisk. Minister finansów, po uzyskaniu zaległych stanowisk, wydał decyzję drugiej instancji dotyczącą zwrotu nienależnych kwot przez 11 jednostek samorządu terytorialnego. Usprawnił także proces decyzyjny w typowych przypadkach, rezygnując z uzyskania stanowiska MEN. Natomiast w sprawach uznanych za szczególnie skomplikowane dalej kierowano prośbę do Ministerstwa Edukacji Narodowej o wydanie indywidualnych opinii. Minister finansów podejmował przewidziane prawem i skuteczne działania w celu uzyskania należności. Na koniec roku należności wyniosły ponad 124 000 tys. zł, w tym zaległości to 14 000 tys. W porównaniu do 2017 r. należności były niższe o ponad 26%, a zaległości o 17%. Zmniejszenie to wynikało przede wszystkim z wyegzekwowania części przypisanych należności z tytułu nienależnie pobranej części oświatowej za lata ubiegłe. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję. Proszę panią dyrektor Ilonę Kielan-Glińską wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, o przedstawienie stanowiska w części 83 i 85.

Wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli Iлона Kielan-Glińska:

Panie przewodniczący, szanowni państwo posłowie, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 30 przez ministra edukacji narodowej. Badaliśmy szczegółowo dwie rezerwy celowe. Była to rezerwa w pozycji 26, czyli środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży i zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych, materiałów ćwiczeniowych oraz realizację rządowego programu „Aktywna tablica”. Badaliśmy także pozycję 33 – Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Szczegółowemu badaniu poddano wydatkowanie środków w wysokości łącznie ponad 110 tys. zł. Środki z rezerwy zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem wskazanym we wniosku o ich uruchomienie. Nie stwierdziliśmy tutaj nieprawidłowości.

Wydatkowanie środków z działu 801 – Oświata i wychowanie. Dochody zrealizowane w tym dziale zostały w wysokości ponad 3 000 tys. zł. Podobnie jak w latach ubiegłych stanowiły znikomy procent dochodów wykonanych w części województwa – bo to jest zaledwie 0,1%, co dla nas oznacza, że nie były one przedmiotem szczegółowego badania przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Wydatki były badane w urzędach wojewódzkich, ale tutaj nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wydatków w dziale Oświata i wychowanie. W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w jednostkach samorządu terytorialnego przeprowadzono dodatkowe kontrole wykorzystania dotacji celowych przekazanych przez wojewodów na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego. Kontrole te w większości przypadków wykazały, że środki przekazane z budżetu wojewodów zostały prawidłowo wykorzystane i rozliczone.

Pojawiły się nieliczne nieprawidłowości. Na przykład w wyniku kontroli przeprowadzonej w części 85/08 (woj. Lubuskie) stwierdzono, że w gminie Siedlisko przyjęto niezgodnie z ustawą o finansowaniu zadań oświatowych podstawę do naliczenia podstawowej kwoty dotacji dla podmiotu prowadzącego przedszkole niepubliczne. Wyliczenie miało miejsce na podstawie wartości wydatków bieżących z roku poprzedniego, zamiast wydatków zaplanowanych na rok bieżący. Skutkowało to заниzeniem wartości udzielonej dotacji o około 6%. Nieprawidłowość ta jednak nie miała wpływu na wysokość pobranej i wykorzystanej dotacji celowej. Kolejna nieprawidłowość – w gminie Trzciel ujawniono zastosowanie nieprawidłowej klasyfikacji budżetowej dla środków dotacji przekazanej punktowi przedszkolnemu. Nieprawidłowości te ze względu na małą skalę i jednostkowy charakter nie miały wpływu na ocenę nadzoru sprawowanego przez dysponenta części 85.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w części 85/24 – woj. śląskie, w urzędzie gminy Istebna ustalono, że nie zapewniono rzetelnej weryfikacji danych zamieszczonych przez kierowników placówek przedszkolnych w systemie informacji oświatowej. Te nieprawidłowości związane z nierzetelnościami w tym systemie pojawiają się dość często. Dane te stanowiły podstawę do obliczenia należnej dotacji na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w 2018 i 2019 r. Skutkowało to pobraniem dotacji w nadmiernej wysokości w kwocie 8 tys. zł.

Udział dochodów zrealizowanych w dziale Edukacyjna opieka wychowawcza w dochodach ogółem budżetu wojewodów wyniósł poniżej 0,01%. Wydatki natomiast stanowiły zaledwie 0,5 wydatków budżetu państwa ogółem wykonanych w budżetach wojewodów. Ze względu na skalę, dochody i wydatki w tym dziale nie były przedmiotem szczegółowego badania Najwyższej Izby Kontroli. Nie wydatkowano też środków w ramach budżetu środków europejskich. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Proszę pana posła Lecha Sprawkę o przedstawienie koreferatu i wniosków w odniesieniu do części 82, 83 i 85.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysokie Komisje, pan minister Maciej Kopeć przedstawił bardzo szczegółowe dane dotyczące wszystkich tych trzech części, więc części 82 w zakresie części oświatowej Subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, rezerw celowych oraz Budżetu wojewodów, a więc w części 85 w działach 801 – Oświata i wychowanie oraz 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza.

Generalna ocena Najwyższej Izby Kontroli, jaka została przedstawiona przed chwilą w informacji, jest pozytywna. Natomiast te uchybienia, o których panie poinformowały Wysokie Komisje, niekoniecznie dotyczą ściśle problematyki, którą się zajmujemy, dlatego że te zastrzeżenia, o których mówił pierwszy przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli dotyczyły subwencji ogólnej w ogóle. My natomiast jesteśmy w zakresie tylko i wyłącznie części oświatowej tej subwencji ogólnej.

W kwestii tego długiego procesu egzekwowania zwrotów nienależnej części oświatowej subwencji ogólnej, warto zwrócić uwagę, że jest to pokłosie bardzo nieprecyzyjnych przepisów prawnych sprzed kilku lat (nie będę się wyzłośliwiał, w których), kiedy były kłopoty w odpowiednim przyporządkowaniu uczniów do poszczególnych wag na poziomie jednostek samorządu terytorialnego. Stąd też długo trwające procesy odwoławcze powodowały taką sytuację.

Pani przytoczyła rezerwę celową 33, której nie ma w zestawie omawianych tutaj rezerw celowych. W części 85 Budżetu wojewodów, zasygnalizowano problemy z błędnym określeniem przez przykładowe gminy podstawy do ustalenia dotacji. Jest to zadanie jednostek samorządu terytorialnego, a nie administracji rządowej. Podobnie, jeżeli zwrócono uwagę na nieprawidłowe wypełnianie statystyki oświatowej – to jest też problem na poziomie jednostek samorządu terytorialnego. Tu nie ma nawet żadnej możliwości kontroli tego procesu z poziomu administracji rządowej.

Jak wspomniała pani przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli opinie są pozytywne. Pozytywne są również opinie Biura Analiz Sejmowych, stąd też formułuję wniosek o pozytywne opinie dla Komisji Finansów Publicznych w części 82 – części oświato-

wej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, w części 83 – w zakresie rezerw celowych, w pozycjach: 10, 11, 26, 36, 37, 49, 52, 68 i 82; oraz w części 85 – budżety wojewodów w działach 801 – oświata i wychowanie oraz 854 – edukacyjna opieka wychowawcza. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Bardzo proszę, pani przewodnicząca Szumilas.

Posel Krystyna Szumilas (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, rozmawiamy chyba o najważniejszej części budżetu dotyczącego edukacji, czyli subwencji dla jednostek samorządu terytorialnego. Ważnej także z tego powodu, że przecież w 2018 r. następowały ogromne zmiany w systemie edukacji. Samorządy musiały dopasować się do likwidacji gimnazjów, powstania ośmioklasowej szkoły podstawowej. Dyskusja, to co przedstawił pan minister Kopeć oraz NIK to jest tylko formalna strona wykonania budżetu za 2018 r. MEN pochwaliło się tym, że wszystkie zabezpieczone w budżecie pieniądze zostały przesłane do jednostek samorządu terytorialnego. Najwyższa Izba Kontroli to potwierdziła. Problem nie leży w technicznym przekazaniu środków do samorządów terytorialnych. Problem leży w tym, czy środki, które zostały przesłane do samorządów terytorialnych, zostały rozdzielone, po pierwsze, zgodnie z potrzebami jednostek samorządu terytorialnego, a po drugie czy pokryły skutki wprowadzonej zmiany w systemie edukacji. Pan minister nie podał wszystkich interesujących nas danych, które pozwoliłyby przy okazji oceny realizacji budżetu z 2018 r. odpowiedzieć na pytanie, czy ten budżet został dobrze zaplanowany i czy pokrył wszystkie koszty subwencji. Nie podał pan informacji niezbędnych do takiej oceny. Ile tak naprawdę samorządy w 2018 r. wydatkowały środków na wszystkie zadania oświatowe. Ile z tej kwoty otrzymały w formie subwencji i dotacji. Gdybyśmy porównali tę różnicę do dopłat, które samorządy wykonywały w poprzednich latach, moglibyśmy stwierdzić, czy roszczenia samorządów związane z za małą subwencją oświatową są słuszne. Zanim zaczniemy dyskusję, bardzo bym prosiła o podanie tych informacji. Szkoda, że koreferent o to nie poprosił, bo mielibyśmy pełne dane.

Interesuje mnie również, myślę, że także Komisje, odpowiedź na pytanie: Jaki procent środków do subwencionowanych zadań dodały samorządy terytorialne i jak to się ma do tego procentu z poprzednich lat? Bo znowu samorządy alarmują, że dofinansowanie zadań oświatowych z budżetów własnych samorządu terytorialnego są coraz większe i że ten wzrost dopłat jest nieproporcjonalnie duży. To mogłoby nam pokazać, czy rzeczywiście słuszne są roszczenia samorządów mówiące o tym, że zmiana sieci nie została sfinansowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Prosiłabym o odpowiedź na to pytanie po to, żeby prowadzić dalszą dyskusję. Bez tych danych, niestety, ta dyskusja jest niemożliwa. Czy pan przewodniczący pozwoli na takie procedowanie?

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Każde pytanie jest, oczywiście, dozwolone, jeśli mieści się w materii naszych obrad. Myślę, że pan minister za chwilę nam odpowie. Czy są jakieś inne głosy?

Posel Krystyna Szumilas (PO-KO):

Ja mam jeszcze pytania...

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Proszę bardzo.

Posel Krystyna Szumilas (PO-KO):

...związane z wykonaniem budżetu. Interesuje mnie podział rezerwy subwencji oświatowej. Czytamy po pierwsze, że samorządy mogły ubiegać się o środki z podziału rezerwy subwencji tylko w przypadku, kiedy gimnazja były przekształcane w szkoły podstawowe. Myśmy wielokrotnie – przynajmniej ja – alarmowali na tej Komisji, że problem mają gminy wiejskie, które muszą dotychczasowe 6-klasowe szkoły podstawowe dopasować do potrzeb 8-klasowej szkoły podstawowej. Z wykonania budżetu za 2018 r. wynika, że takie gminy dostały 0 zł na przekształcenie szkół podstawowych 6-klasowych w 8-klasowe szkoły podstawowe. Nie jest to, proszę państwa, problem wymaginowany, ponie-

waż w tych szkołach 6-klasowych są jeszcze przedszkola, oddziały przedszkolne. Uczniowie po prostu tam się nie mieszczą, muszą się uczyć w bibliotekach, stołówkach, różnych dopasowanych pomieszczeniach. W związku z sytuacją kadrową, o której alarmują samorządy terytorialne, i w związku z tym, co mówiła pani minister Zalewska, państwo mówili, że nie zwalniają nauczycieli. Kiedy natomiast patrzymy na wykonanie budżetu za 2018 r., mamy dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych. To jest kwota 13 231 tys. zł, co stanowi – i właśnie pytanie jest takie – niepodzielonej kwoty, tylko o ilu zwolnionych nauczycieli wnioskowały gminy i jaki procent z tej wnioskowanej kwoty otrzymały. Bo te 13 mln to jest tylko część kwoty, o którą wnioskowały samorządy terytorialne. Z mojej strony to wszystkie pytania.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze są jakieś pytania? Pan poseł Lech Sprawka, rozumiem, głos w dyskusji.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysokie Komisje, pani przewodnicząca Szumilas wytknęła koreferentowi, że nie zadał określonego pytania. Pytanie, o którym pani przewodnicząca myślała, ja zadałem wczoraj na posiedzeniu podkomisji. Pragnę przypomnieć, że wczoraj były szczegółowo omawiane wszystkie części budżetowe.

Ze strony pana ministra padła informacja, że średni wskaźnik liczony, jako stosunek wydatków bieżących poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego do części oświatowej subwencji ogólnej wyniósł 1,29. Dziś nie poruszałem tego problemu z tego powodu, że taka sytuacja przewija się przez wiele lat.

Pragnę przypomnieć, że w 2015 r., kiedy za realizację budżetu odpowiadała Platforma Obywatelska i Polskie Stronnictwo Ludowe, w przypadku miast na prawach powiatu samorządy dołożyły do części oświatowej subwencji, mówiąc kolokwialnie 35%, a więc ten wskaźnik był 1,35. Dla gmin wynosił 1,28, dla powiatów 1,08. Porównując do tego wskaźnika, który podał wczoraj pan minister, nie ma tu istotnej, dużej różnicy. Stąd nie poruszyłem tego problemu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję. Tak, pani przewodnicząca Szumilas, bardzo proszę.

Poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Ja, nauczona doświadczeniem prawie czteroletnim pracy w tej Komisji czy pracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, prosiłabym, aby te dane były przedstawione w tabeli, tak jak to było corocznie przedstawiane. Bo ja już nie wierzę w głoszone liczby rzucane na posiedzeniach komisji. To nie jest materiał do porównania. Spotykamy się z bardzo dużą propagandą ze strony rządu. Ja bym wolała wiedzieć i mieć tę tabelkę, którą co roku państwo przedstawiali samorządom i Komisji, żebyśmy mogli dokładnie porównać dane.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję. Panie ministrze, bardzo proszę w takim razie o ustosunkowanie się do głosów.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopec:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, oczywiście też nawiązując do poprzednich wypowiedzi i w uzupełnieniu tego, o czym mówił pan poseł Lech Sprawka. Faktycznie jedna część dotyczyła subwencji wyrównawczej i innych kwestii dotacji naliczanych przez samorząd. Nie do końca odnosiła się do działalności MEN. Prawdą jest też, że kwestia nadrobienia zaległości i tego, co minister finansów oczekiwał od ministra edukacji narodowej to też jest kwestia wielu lat. W poprzednim roku dotyczyło to jeszcze zaległości za 2014, 2015, 2016 r. Dziś te działania są dokonywane na bieżąco między ministrem finansów a ministrem edukacji narodowej. Chciałem podkreślić, że był to duży wysiłek ministra edukacji narodowej, żeby te wszystkie kwestie rozwiązywać w tym momencie na bieżąco, zwłaszcza ze względu na bardzo skomplikowany charakter wielu spraw.

Patrząc na to, o co pytała pani przewodnicząca Szumilas, jest oczywiście prawdą, że te pytania padły na podkomisji. Wskazywaliśmy tam na ten wskaźnik, czyli tak naprawdę 129,72. Bieżące wydatki samorządu wyniosły 56 000 853 tys. zł przy subwencji 43 075 000 tys. zł. Oczywiście są to dane jak najbardziej dostępne. Nikt nie zamierza ukrywać tych informacji. Oczywiście na te pytania posłów, jak najbardziej odpowiadamy. Chciałem podkreślić, że kwestia algorytmu i podziału subwencji na 2018 r. dostała pozytywną opinię komisji wspólnej rządu i samorządu. Kwestia sposobu podziału w 2018 r. też nie wywołała uwag krytycznych.

Do innych kwestii, o których mówiła pani poseł Szumilas, ja starałem się dokładnie przedstawić te wydatki i sposób podziału rezerwy 0,4. Na ile, oczywiście ta wypowiedź była możliwa. Jest prawdą, że dofinansowano sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne w gimnazjach przekształcanych w szkoły podstawowe. Wydatki te wyniosły 1,8%. To, co dotyczyło przyjęcia uczniów z młodszymi rocznikami w gimnazjach przekształcanych w szkoły podstawowe, czyli wyposażenia w meble, to było 3,7%. Były też inne kwestie, które dotyczyły tych przekształceń, czyli sanitariaty – 266 tys. zł, to było 0,2%. Dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w szkołach podstawowych to 66 396 tys., czyli 36,1%. Działania, które nie dotyczyły przekształceń gimnazjów w szkoły podstawowe, w tych szkołach były zatem bardzo szerokie i takie działania były podjęte.

Patrząc na wydatki samorządów, warto zauważyć, że w tym czasie dochody samorządów znacznie wzrosły. W 2017 r. wzrosły o 7,6% względem roku poprzedniego, tj. o 16,2 mld. To także dotyczy 2018 r., gdzie ten wzrost wyniósł 9,6%. Wszystko wskazuje, że w 2019 r. ta dynamika wzrostu będzie utrzymana. Jeśli popatrzeć na dane wydatków bieżących jst, z wyłączeniem przedszkoli i dołożeniem uczniów do wydatków ogółem wynika, że ten wskaźnik był niższy do roku poprzedniego. Inaczej mówiąc wydatki oświatowe dla wielu samorządów stanowią mniejszą część wydatków w budżetach. Z jednej strony mamy bardzo dużą dynamikę wzrostu dochodów samorządów, natomiast te wydatki w różnych pozycjach samorządów także wzrosły.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Czy jakieś głosy? Pani poseł Urszula Augustyn.

Poseł Urszula Augustyn (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo, panie ministrze, w taki sposób można naprawdę godzinami opowiadać, jak to bardzo ładnie się realizuje tę politykę finansową w edukacji. Prawda jednakowoż jest taka, że nawet jeśli wzrosły dochody samorządów, to państwo bardzo dbają o to, żeby te dochody samorządów były natychmiast realizowane na zadanie, na które nie dokładacie pieniędzy. Wszyscy pamiętamy wielokrotne dyskusje podczas posiedzeń Komisji Edukacji, kiedy rozmawialiśmy np. o podwyżkach dla nauczycieli, na które brakło pieniędzy, o tym, że samorzady inwestowały więcej w zmiany wynikające z waszej reformy i nie było na to pieniędzy. Samorzady ponoszą koszty, które nie są im zwracane w 100%. Gdyby tak nie było, jak mówię, samorzady nie byłyby dzisiaj z wami w takim sporze i nie byłyby dzisiaj także w sądzie. Jest faktem, że zadania nakładane na samorzady przez Ministerstwo Edukacji Narodowej przewyższają wielokrotnie finanse, które samorzady wydają z własnej kasy na tę edukację. Choćby nie wiem jak opowiadać, że tu są takie czy inne wskaźniki, myślę, że samorządowcy wiedzą doskonale, zresztą bardzo stanowczo i głośno to wyrażają, że pieniądze na edukację i na wymyślane przez państwa zadania są, niestety zbyt małe. To jest po prostu fakt.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję. Bardzo proszę, pani Krystyna Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Ponieważ pan minister deklarował, że wszystkie te dane są jawne, to ja proszę o odpowiedź na moje pytania na piśmie, dobrze? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję. Jestem przekonany, że pani przewodnicząca otrzyma te dane. Znajdziemy, ale pan minister nam w tym pomoże.

Chciałbym zapytać Wysokie Komisje, czy jest sprzeciw wobec wniosku pana posła Lecha Sprawki o pozytywne zaopiniowanie Sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego – w zakresie części oświatowej? Jest, tak? W takim razie głosujemy. Poddaję pod głosowanie. Policzymy, nie jest nas zbyt wielu, bo nie mamy kompletnych Komisji, tak że policzymy ręcznie. Bardzo proszę. Kto jest za wnioskiem pana posła Lecha Sprawki o pozytywne zaopiniowanie? (22) Bardzo proszę o głosowanie. Kto jest przeciw? (9) Bardzo proszę. Ktoś się wstrzymał? (1) Proszę o wynik oczywiście połączony.

Dziękuję bardzo. Stwierdzam, że Komisje przyjęły wniosek o pozytywne zaopiniowanie Sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części budżetowej 82.

Następna część. Czy jest sprzeciw wobec wniosku pana posła Lecha Sprawki o pozytywne zaopiniowanie Sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 10, 11, 26, 36, 37 i 52? Nie słyszę. W takim razie stwierdzam, że połączone Komisje przyjęły wniosek pana posła Lecha Sprawki o pozytywne zaopiniowanie Sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe.

Czy jest sprzeciw wobec wniosku pana posła Lecha Sprawki o pozytywne zaopiniowanie Sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów: 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza? Nie słyszę. W takim razie stwierdzam, że połączone Komisje przyjęły wniosek o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu państwa w części budżetowej 85.

Potrzeby nam jeszcze wybór posła sprawozdawcy, który przedstawi tę opinię na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych. Bardzo proszę pani poseł Cicholska.

Poseł Anna Cicholska (PiS):

Zgłaszam pana posła Lecha Sprawkę.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Pan poseł się zgadza?

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Tak, zgadzam się.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Czy jest inna propozycja albo jakiś sprzeciw wobec pana posła koreferenta? Nie słyszę. W takim razie stwierdzam, że Komisje przyjęły. Nie ma konkurencji z Komisją Samorządu Terytorialnego. W takim razie na tym porządek dzienny naszego wspólnego posiedzenia został wyczerpany. Dziękuję bardzo. Informuję, że protokół będzie do wglądu w sekretariatach Komisji. Dziękuję bardzo. Dziękuję wszystkim gościom.

Zamykam posiedzenie.